

Datum: 25. 10. 2019
Č. j.: SFZP 116669/2019

ZÁPIS ZE 140. ZASEDÁNÍ RADY STÁTNÍHO FONDU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR

konaného dne 17. října 2019

140. zasedání Rady Státního fondu životního prostředí České republiky (dále jen Rada fondu) se konalo dne 17. 10. 2019 od 13:00 v budově Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v zasedací místnosti A56 na adrese Sněmovní 4, Praha 1. Zasedání se zúčastnilo 10 členů Rady fondu, z nichž 2 byli zplnomocnění k zastupování 3 nepřítomných členů a pověřeni hlasovacím právem, a 3 zástupci s právem hlasovat. Seznam přítomných je uveden v prezenční listině.

1. ZAHÁJENÍ A SCHVÁLENÍ PROGRAMU

Jednání zahájil člen Rady fondu Jan Kříž, který byl pověřen zastoupením nepřítomného předsedy. Na úvod přivítal členy Rady fondu a vyzval je, aby se vyjádřili k programu, který obdrželi spolu s podklady pro 140. zasedání Rady fondu. Ze strany členů nebyly dány žádné připomínky, proto předseda přešel k další části jednání, v níž navrhl Evu Fialovou (PS) ověřovatelkou zápisu.

Rada fondu schválila počtem 16 hlasů všech přítomných členů/zástupců program 140. zasedání Rady fondu a počtem 16 hlasů Evu Fialovou (PS) ověřovatelkou zápisu.

2. NÁRODNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Michal Slezák (SFŽP) představil výzvu č. 14/2016 zaměřenou na podporu pořizování územních studií krajiny, a to kofinancováním projektů podpořených z Integrovaného regionálního operačního programu. Příjem žádostí byl zahájen 1. 12. 2016 a bude ukončen nejpozději 31. 12. 2019. Maximální výše podpory činí 10 % z celkových způsobilých výdajů. Oprávněnými příjemci podpory jsou obce s rozšířenou působností. Celková alokace je stanovena ve výši 35 mil. Kč. Na předchozích zasedáních bylo Radou fondu doporučeno 8 žádostí s celkovým požadavkem na podporu ve výši 1,50 mil. Kč. Radě fondu je nyní předloženo 6 žádostí s celkovým požadavkem na podporu ve výši 1 546 743 Kč s návrhem na kladné rozhodnutí.

Jan Kříž poděkoval za prezentaci a otevřel diskuzi.

Vzhledem k tomu, že se do diskuze nikdo nepřihlásil, vyzval k hlasování.

Rada fondu doporučila počtem 16 hlasů všech přítomných členů/zástupců ministři ke schválení návrh kladného rozhodnutí o poskytnutí podpory pro 6 žádostí v celkové výši podpory 1 546 743 Kč podaných v rámci výzvy č. 14/2016.

Michal Slezák (SFŽP) představil výzvu č. 17/2017 zaměřenou na realizaci domovních čistíren odpadních vod. Příjem žádostí byl zahájen 16. 10. 2017 a byl ukončen 30. 6. 2019. Celková výše alokace je stanovena na 200 mil. Kč. Maximální výše podpory činí 80 % z celkových způsobilých výdajů. Na předchozích zasedáních bylo Radou fondu doporučeno 18 žádostí s celkovým požadavkem na podporu ve výši 71,15 mil. Kč. Radě fondu je nyní předloženo 14 žádostí s celkovým požadavkem na podporu ve výši 58 300 000 Kč s návrhem na kladné rozhodnutí.

Jan Kříž poděkoval za prezentaci a otevřel diskuzi.

Vzhledem k tomu, že se do diskuze nikdo nepřihlásil, vyzval k hlasování.

Rada fondu doporučila počtem 16 hlasů všech přítomných členů/zástupců ministrovi ke schválení návrh kladného rozhodnutí o poskytnutí podpory pro 14 žádostí v celkové výši podpory 58 300 000 Kč podaných v rámci výzvy č. 17/2017.

Michal Slezák (SFŽP) představil výzvu č. 20/2017 zaměřenou na likvidaci nepotřebných vrtů. Příjem žádostí byl zahájen 1. 11. 2017 a bude ukončen nejpozději 20. 12. 2019. Celková výše alokace byla stanovena na 20 mil. Kč. Maximální výše podpory činí 90 % z celkových způsobilých výdajů. Na předchozích zasedáních byly Radou fondu doporučeny 2 žádosti s požadavkem na podporu ve výši 753 tis. Kč. Radě fondu jsou nyní předloženy 2 žádosti s celkovým požadavkem na podporu ve výši 835 107 Kč s návrhem na kladné rozhodnutí.

Jan Kříž poděkoval za prezentaci a otevřel diskuzi.

Vzhledem k tomu, že se do diskuze nikdo nepřihlásil, vyzval k hlasování.

Rada fondu doporučila počtem 16 hlasů všech přítomných členů/zástupců ministrovi ke schválení návrh kladného rozhodnutí o poskytnutí podpory pro 2 žádosti v celkové výši podpory 835 107 Kč podané v rámci výzvy č. 20/2017.

Michal Slezák (SFŽP) představil výzvu č. 2/2018 zaměřenou na průzkum, posílení a budování zdrojů pitné vody. Příjem žádostí byl zahájen 4. 5. 2018 a bude ukončen nejpozději 18. 12. 2020. Celková alokace je stanovena ve výši 600 mil. Kč. Maximální míra podpory na jeden projekt činí 80 %, 70 % nebo 60 % z celkových způsobilých výdajů podle toho, zda se řeší akutní nedostatek, možný nedostatek nebo se jedná pouze o průzkum a vyhledání záložního zdroje pitné vody. Na předchozích zasedáních bylo Radou fondu doporučeno 68 žádostí s celkovým požadavkem na podporu ve výši 98,65 mil. Kč. V současné době je Radě fondu předloženo 80 žádostí s celkovým požadavkem na podporu ve výši 107 126 472 Kč s návrhem na kladné rozhodnutí.

Jan Kříž poděkoval za prezentaci a otevřel diskuzi.

Jan Zahradník (PS) se dotazoval, zda jsou mezi přijatými žádostmi i projekty na vybudování přivaděčů vody.

Petr Valdman (SFŽP) odpověděl, že několik projektů na výstavbu či rekonstrukci přivaděčů bylo skutečně podáno. Na konci zasedání bude prezentována základní analýza výzev zaměřených na zdroje pitné vody, vč. informací, zda se pitnou vodu podařilo najít a následně využít.

Vzhledem k tomu, že už se do diskuze nikdo další nepřihlásil, vyzval Jan Kříž k hlasování.

Rada fondu doporučila počtem 16 hlasů všech přítomných členů/zástupců ministrovi ke schválení návrh kladného rozhodnutí o poskytnutí podpory pro 80 žádostí v celkové výši podpory 107 126 472 Kč podaných v rámci výzvy č. 2/2018.

Michal Slezák (SFŽP) představil výzvu č. 5/2018 zaměřenou na národní síť EVVO a podporu denních i pobytových ekologických výchovných programů. Příjem žádostí byl zahájen 25. 7. 2018 a byl ukončen 1. 10. 2018. Podpora je poskytována formou ex post dotace, přičemž výše podpory je určena počtem poskytnutých účastníkohodin ve školním roce 2018/2019 a typem ekologického výukového programu. Maximální výše dotace na jednu hodinu je 50 Kč v případě denních programů a 70 Kč u pobytových programů. Maximální míra podpory na jeden projekt činí 200 tis. Kč. Celková výše alokace je stanovena na 15 mil. Kč. Radě fondu jsou nyní předloženy 4 žádosti s celkovým požadavkem na podporu ve výši 800 000 Kč s návrhem na kladné rozhodnutí.

Jan Kříž poděkoval za prezentaci a otevřel diskuzi.

Dana Balcarová (PS) se dotazovala, zda změna způsobu financování nevyloučila z této výzvy organizace, které nemají dostatečné prostředky k financování vlastních projektů.

Petr Valdman (SFŽP) odpověděl, že tato výzva byla připravována v úzké spolupráci s organizacemi, které se environmentální výchovou, vzděláváním a osvětou zabývají. Tyto organizace samy navrhly model ex post financování, který jim výrazně zjednodušuje administraci projektů.

Vzhledem k tomu, že už se do diskuze nikdo další nepřihlásil, vyzval Jan Kříž k hlasování.

Rada fondu doporučila počtem 16 hlasů všech přítomných členů/zástupců ministři ke schválení návrh kladného rozhodnutí o poskytnutí podpory pro 4 žádosti v celkové výši podpory 800 000 Kč podané v rámci výzvy č. 5/2018.

Michal Slezák (SFŽP) představil výzvu č. 11/2018 zaměřenou na podporu alternativních způsobů dopravy. Příjem žádostí byl zahájen 2. 1. 2019 a byl ukončen 30. 9. 2019. Celková alokace je stanovena ve výši 100 mil. Kč, z toho 10 mil. Kč pro vozidla s pohonem CNG a hybrid a 90 mil. Kč pro vozidla s pohonem plug-in hybrid a elektromobil. Maximální výše podpory na jednotlivá vozidla a chytré dobíjecí stanice činí 40 % z celkových způsobilých výdajů, maximálně však do výše fixní částky dle typu vozidla. Na předchozích zasedáních bylo Radou fondu doporučeno 56 žádostí s celkovým požadavkem na podporu ve výši 32,32 mil. Kč. Radě fondu je nyní předloženo 62 žádostí s celkovým požadavkem na podporu ve výši 27 320 375 Kč s návrhem na kladné rozhodnutí.

Jan Kříž poděkoval za prezentaci a otevřel diskuzi.

Vzhledem k tomu, že se do diskuze nikdo nepřihlásil, vyzval k hlasování.

Rada fondu doporučila počtem 16 hlasů všech přítomných členů/zástupců ministři ke schválení návrh kladného rozhodnutí o poskytnutí podpory pro 62 žádostí v celkové výši dotace 27 320 375 Kč podaných v rámci výzvy č. 11/2018.

Michal Slezák (SFŽP) představil výzvu č. 12/2018 zaměřenou na znovuzískání, sběr a likvidaci látek poškozujících ozónovou vrstvu Země. Příjem žádostí byl zahájen 2. 1. 2019 a byl ukončen 28. 6. 2019. Oprávněnými příjemci podpory jsou právnické osoby, které mají certifikaci pro nakládání s regulovanými látkami. Celková alokace je stanovena ve výši 30 mil. Kč. Na předchozích zasedáních byly Radou fondu doporučeny 4 žádosti s celkovým požadavkem na podporu ve výši 20,38 mil. Kč. Radě fondu je nyní předložena 1 žádost s požadavkem na podporu ve výši 3 003 113 Kč s návrhem na kladné rozhodnutí v rámci podporované aktivity 2.2.C, a 2 žádosti v celkové výši podpory 11 402 445 Kč s návrhem na zamítnutí v rámci podporované aktivity 2.2.A.

Jan Kříž poděkoval za prezentaci a otevřel diskuzi.

Vzhledem k tomu, že se do diskuze nikdo nepřihlásil, vyzval k hlasování.

Rada fondu doporučila počtem 16 hlasů všech přítomných členů/zástupců ministrovi ke schválení návrh kladného rozhodnutí o poskytnutí podpory pro 1 žádost v celkové výši podpory 3 003 113 Kč a návrh na záporné rozhodnutí o poskytnutí podpory pro 2 žádosti v celkové výši podpory 11 402 445 Kč podané v rámci výzvy č. 12/2018.

Jakub Hrbek (SFŽP) představil výzvu č. 1/2019 zaměřenou na podporu výměny nevyhovujících kotlů na pevná paliva v domácnostech, úspor energie a dalších adaptačních či mitigačních opatření ve vztahu ke změně klimatu v obcích Karlovarského, Moravskoslezského a Ústeckého kraje. Příjem žádostí byl zahájen 6. 2. 2019 a bude ukončen nejpozději 29. 11. 2019. Oprávněnými příjemci podpory jsou obce, města a městské části v Karlovarském, Moravskoslezském a Ústeckém kraji. Celková alokace je stanovena ve výši 840 mil. Kč, z toho 600 mil. Kč pro Moravskoslezský kraj, 170 mil. Kč pro Ústecký kraj a 70 mil. Kč pro Karlovarský kraj. Maximální souhrnná výše podpory pro oba cíle výzvy je určena počtem skutečně realizovaných výměn nevyhovujících kotlů na pevná paliva. Maximální míra podpory pro cíl 2 je 90 % z celkových způsobilých výdajů pro projekty zaměřené na úsporu energie a instalaci obnovitelných zdrojů energie a 80 % pro ostatní podporované projekty. Na předchozích zasedáních bylo Radou fondu doporučeno 98 žádostí s celkovým požadavkem na podporu ve výši 537,41 mil. Kč. Radě fondu je nyní předloženo 47 žádostí s celkovým požadavkem na podporu ve výši 196 090 000 Kč s návrhem na kladné rozhodnutí.

Jan Kříž poděkoval za prezentaci a otevřel diskuzi.

Dana Balcarová (PS) se dotazovala, zda byla v Moravskoslezském kraji překročena alokace 600 mil. Kč.

Petr Valdman (SFŽP) odpověděl, že dosud schválené žádosti alokaci nepřekročily.

Miloš Vystrčil (Senát) se dotazoval, zda je k dispozici vyhodnocení, jak se po vyčerpání dotací na výměnu kotlů v těchto krajích změnil poměr vyhovujících a nevyhovujících kotlů. Dále se dotazoval, zda je měřena kvalita ovzduší v daných lokalitách, zda se po realizaci projektů zlepšuje, a kolik nevyhovujících kotlů v krajích zůstane po skončení těchto výzev.

Jan Kříž (MŽP) odpověděl, že podle odhadů je v celé České republice cca. 300 000 nevyhovujících kotlů. Z kotlíkových dotací, které byly vyhlášeny, by měla být podpořena výměna 90 – 100 000 zdrojů, tzn. zhruba třetina. Navíc vláda na konci července schválila změnu dokumentace programu Nová zelená úsporám a 1,5 mld. Kč z tohoto programu půjde na podporu zásobníkových projektů, tedy na výměnu dalších cca. 15 000 kotlů. Je také třeba vzít v potaz, že ne všichni potenciální žadatelé využívají tyto dotace, které jsou určeny jen na kotle nejvyšší kvality (v tzv. ekodesignu), a raději volí kotle 4. či 5. emisní třídy, které jsou standardně na trhu. Ke konci roku 2020 budou probíhat povinné revize topenišť, které by měly ukázat, kolik kotlů v České republice skutečně zbývá k výměně do 1. září roku 2022. Měření dopadů kotlíkových dotací vyžaduje i Monitorovací výbor Evropské komise, a probíhají tedy měření ve vybraných lokalitách – výsledky je případně možné prezentovat také Radě fondu.

Miloš Vystrčil (Senát) se dotazoval, zda existují výchozí měření, se kterými budou porovnávány hodnoty naměřené po realizaci výměny kotlů, a jak je vybraný statisticky průkazný vzorek. Dále se dotazoval, jaké procento tvoří technologicky a finančně náročné projekty na výměny za tepelná čerpadla, které si pravděpodobně mohou dovolit pouze movitější žadatelé. Také upozornil, že přidělování dotací by mělo zohledňovat jiná kritéria než pořadí podání žádosti, protože problémové skupiny žadatelů podobné dotační aktivity obvykle registrují se zpožděním.

Jan Kříž (MŽP) odpověděl, že každý rok vychází Zpráva o stavu životního prostředí, kde se objevují údaje o stavu ovzduší v České republice, a zároveň je zde odkaz na databázi ČHMÚ, kde jsou uvedeny výsledky měření imisní zátěže v jednotlivých aglomeracích. Monitorovací síť přirozeně nemá plošné

pokrytí, nicméně sběr dat probíhá v nejpostiženějších aglomeracích a ve vybraných prioritních oblastech. Podpora tepelných čerpadel vychází zhruba na 50 % pořizovacích nákladů, nicméně z analýzy vyplývá, že v žádostech na tepelná čerpadla je podíl žadatelů z různých sociálních vrstev podobný podílu u jiných zdrojů. Program kotlíkových dotací je zaměřen na snižování dotací a v tuto chvíli neobsahuje žádné dílčí alokace, které by zohledňovaly sociální aspekty. O určitém zohlednění sociálního statutu se uvažuje do budoucna, nicméně podobné kritérium je složité nastavit, vzhledem k současnému nastavení systému sociálních dávek. Proto byla vytvořena výzva na bezúročné půjčky na výměnu kotlů, která modelem předfinancování cílí především na sociálně slabší skupiny obyvatel.

Petr Valdman (SFŽP) doplnil, že SFŽP ČR k této výzvě dostává velmi pozitivní zpětnou vazbu od starostů, kterým se díky tomuto programu daří přesvědčovat k výměně kotlů další obyvatele. K motivaci nejslabších skupin ale bude potřeba jiný systém podpory, který bude nutné vytvořit ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Jan Kříž (MŽP) dále doplnil, že při tvorbě tohoto programu se uvažovalo o bodovém hodnocení žádostí. Nakonec však byla upřednostněna jednoduchost programu, protože složité podmínky výzvy by mohly potenciální žadatele odradit. Faktor času podání žádosti je tedy v důsledku klíčový, nicméně např. ve druhém kole pro kraje byl příjem žádostí otevřen šest měsíců. Co se týče výsledků programu, dopadové studie budou prezentovány na konci roku.

Eva Fialová (PS) uvedla, že v Ústí nad Labem je praktická zkušenost s touto výzvou velmi dobrá. Město udělalo maximum pro to, aby oslovilo obyvatele ze slabších sociálních skupin a zároveň aby se mohli zapojit všichni zájemci, např. po dohodě s insolvenčním správcem. Půjčky na výměnu kotlů se zdají být velmi efektivní a lidé ze slabších sociálních vrstev je velmi uvítali.

Jan Zahradník (PS) také zpochybnil způsob výběru žádostí na základě rychlosti jejich podání, zároveň ale dodal, že lepší možností by bylo snad jen podpoření všech výměn kotlů, což ale rovněž není optimální varianta.

Jan Kříž (MŽP) uvedl, že je snaha podpořit co nejvíce výměn kotlů, a proto byly vyjednány další finance z programu Nová zelená úsporám. V případě dalšího převisu zájemců se bude řešit i další navýšení alokace.

Zbyněk Linhart (Senát) uvedl, že tuto výzvu oceňuje, a to i přes některé její nedostatky. Rovněž poděkoval za to, že se zvažují i další kroky, jak přimět k výměně kotlů i nejslabší sociální skupiny.

Miloš Vystrčil (Senát) konstatoval, že již před dvěma roky požadoval, aby byly nejdříve vyměňovány kotle 1. a 2. emisní třídy s příkládáním seshora, které mají na životní prostředí nejhorší dopady. Takové rozlišení by nevyžadovalo zkoumání sociálních aspektů žadatelů. Krajský úřad kraje Vysočina takové omezení již zavedl a nejprve vyměňuje kotle nejhorší třídy.

Jan Kříž (MŽP) uvedl, že výběr projektů je zcela v kompetenci krajů. Obecné omezení programu na výměnu určitých typů kotlů by zkomplikovalo dokládání starých kotlů, výzvy by pravděpodobně musely být dvoukolové a další vložené podmínky by byly na úkor jednoduché administrace pro žadatele.

Jakub Hrbek (SFŽP) uvedl, že v Moravskoslezském kraji o dotaci zažádalo 157 obcí, což je více než polovina obcí v tomto kraji. Příjem žádostí nadále probíhá a v tuto chvíli je alokace prakticky naplněná. Radě fondu jsou ale nyní předkládány pouze žádosti nepřesahující schválenou alokaci.

Petr Valdman (SFŽP) doplnil, že navýšení alokace je v řešení.

Vzhledem k tomu, že už se do diskuze nikdo další nepřihlásil, vyzval Jan Kříž k hlasování.

Rada fondu doporučila počtem 16 hlasů všech přítomných členů/zástupců ministrovi ke schválení návrh kladného rozhodnutí o poskytnutí podpory pro 47 žádostí v celkové výši podpory 196 090 000 Kč podaných v rámci výzvy č. 1/2019.

Michal Slezák (SFŽP) představil výzvu č. 2/2019 zaměřenou na zapojení měst a obcí ČR do iniciativy Paktu starostů a primátorů pro klima a energii. Příjem žádostí byl zahájen 18. 4. 2019 a byl ukončen 30. 9. 2019. Celková alokace je stanovena ve výši 5 mil. Kč. Oprávněnými příjemci podpory jsou obce, dobrovolné svazky obcí a městské části. Maximální míra podpory na jeden projekt činí 80 % z celkových způsobilých výdajů v rámci podporovaných aktivit zaměřených na zpracování Akčního plánu pro udržitelnou energii a klima či organizaci Místních dnů pro klima a energii, a 50 % v rámci podporované aktivity zaměřené na zřízení nového pracovního místa. Radě fondu jsou nyní předloženy 4 žádosti s celkovým požadavkem na podporu ve výši 4 833 194 Kč s návrhem na kladné rozhodnutí.

Jan Kříž poděkoval za prezentaci a otevřel diskusi.

Vzhledem k tomu, že už se do diskuze nikdo nepřihlásil, vyzval k hlasování.

Rada fondu doporučila počtem 16 hlasů všech přítomných členů/zástupců ministrovi ke schválení návrh kladného rozhodnutí o poskytnutí podpory pro 4 žádosti v celkové výši podpory 4 833 194 Kč podané v rámci výzvy č. 2/2019.

Michal Slezák (SFŽP) představil 1 změnu rozhodnutí u projektu z výzvy č. 16/2017, která byla zaměřena na rekonstrukci a vybavení center ekologické výchovy, učeben a jiných zařízení pro účely EVVO. Důvodem změny jsou nevyjasněná vlastnická práva dotčených pozemků a následné změny v realizaci projektu. Změnou projektu dojde ke snížení dotace o 2 410 Kč.

Jan Kříž poděkoval za prezentaci a otevřel diskusi.

Vzhledem k tomu, že se do diskuze nikdo nepřihlásil, vyzval k hlasování.

Rada fondu doporučila počtem 16 hlasů všech přítomných členů/zástupců ministrovi ke schválení 1 změnu rozhodnutí v rámci výzvy č. 16/2017.

3. PŮJČKY A INOVATIVNÍ FINANČNÍ NÁSTROJE

Pavel Jakobe (SFŽP) představil výzvu č. 3/2016 dle Směrnice MŽP č. 8/2017 zaměřenou na zvýhodněné půjčky v rámci OPŽP. Jedná se o projekty z prioritní osy 5, která je zaměřena na energetické úspory. Příjem žádostí byl zahájen 17. 10. 2016 a bude ukončen 31. 12. 2019. Od 2. 8. 2018 se rozšířila oblast podpory, lze ji čerpat i na část výdajů projektů, které odpovídají věcně způsobilých nadlimitním výdajům a dále na projekty s využitím EPC. Radě fondu jsou předloženy k projednání 3 projekty s celkovým požadavkem na půjčku ve výši 13 379 003 Kč s návrhem na kladné rozhodnutí.

Jan Kříž poděkoval za prezentaci a otevřel diskusi.

Vzhledem k tomu, že se do diskuze nikdo nepřihlásil, vyzval k hlasování.

Rada fondu doporučila počtem 15 hlasů všech přítomných členů/zástupců ministrovi ke schválení 3 projekty s celkovým požadavkem na půjčku ve výši 13 379 003 Kč v rámci výzvy č. 3/2016 PU.

Pavel Jakobe (SFŽP) představil výzvu č. 1/2017. Jedná se o pilotní výzvu zaměřenou na Inovativní finanční nástroje (IFN) k OPŽP. Půjčku IFN je možné kombinovat až s 25 % dotací SFŽP, přičemž dotaci je možné získat při současném čerpání půjčky, nelze ji čerpat samostatně. Podpořeny budou projekty z prioritní osy 3, která je zaměřena na odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika. Příjem žádostí byl zahájen 17. 10. 2016 a bude ukončen nejpozději 31. 12. 2019. Radě fondu je předložen

k projednání 1 projekt s celkovým požadavkem na půjčku ve výši 9 293 724 Kč a dotaci ve výši 6 638 374 Kč s návrhem na kladné rozhodnutí.

Jan Kříž poděkoval za prezentaci a otevřel diskuzi.

Vzhledem k tomu, že se do diskuze nikdo nepřihlásil, vyzval k hlasování.

Rada fondu doporučila počtem 16 hlasů všech přítomných členů/zástupců ministrowi ke schválení 1 projekt s celkovým požadavkem na půjčku ve výši 9 293 724 Kč a dotaci ve výši 6 638 374 Kč v rámci výzvy č. 1/2017 IFN k OPŽP.

4. RŮZNÉ

Jakub Hrbek (SFŽP) představil již vydaná rozhodnutí, která jsou dle platného usnesení předkládána ke schválení přímo ministrowi a Radě fondu jsou předložena pouze na vědomí. Jedná se o 878 žádostí s celkovou výší podpory 34 155 153 Kč z výzev č. 6/2017 a 12/2017, zaměřených na akumulaci a využití srážkových vod a přečištěné odpadní vody v segmentu obytných domů.

Rada fondu vzala na vědomí 878 žádostí v celkové výši podpory 34 155 153 Kč podaných v rámci výzvy č. 6/2017 a č. 12/2017.

Jakub Hrbek (SFŽP) dále představil výzvu č. 9/2019 zaměřenou na výsadbu stromů. Cílem výzvy je zlepšení životního prostředí v obcích a jejich bezprostředním okolí prostřednictvím podpory výsadby stromů, která přispěje k vytvoření kvalitního veřejného prostoru, k vyrovnání teplotních extrémů, ke zlepšení kvality ovzduší a k zadržování vody. Zapojením veřejnosti do sázení stromů a do následné péče o ně dojde ke zvýšení zájmu občanů o životní prostředí a kvalitní veřejný prostor. Výzva je navázána na projekt Nadace Partnerství „sázíme budoucnost“ s cílem vysadit 10 mil. stromů během 5 let. Příjem žádostí byl zahájen 14. 10. 2019 a bude ukončen nejpozději 31. 8. 2020. Celková alokace je stanovena ve výši 100 mil. Kč. Oprávněnými příjemci podpory jsou všechny subjekty s prokazatelným vztahem k místu realizace projektu, s výjimkou politických stran a hnutí. Podpora bude poskytována formou ex post dotace, maximální výše dotace na 1 kus vysazeného stromu se liší podle jeho velikosti v době výsadby. Podmínkou výzvy je následná dokončovací a rozvojová péče po dobu alespoň 3 let od ukončení realizace a udržitelnost projektu 10 let.

Jakub Hrbek (SFŽP) následně seznámil členy Rady fondu s návrhem usnesení, které se týká projektů podaných do výzvy č. 9/2019. Návrh usnesení byl předložen ve znění: „Rada Fondu přijímá toto usnesení:

- I. Rada Fondu souhlasí s předkládáním jednotlivých konkrétních návrhů na poskytnutí prostředků z Fondu přímo ministru životního prostředí u nesoutěžní výzvy č. 9/2019 v rámci Národního programu Životní prostředí, která je zaměřena na podporu výsadby stromů. U této výzvy dochází k jednoduchému hodnocení splnění nebo nesplnění z velké části technických kritérií;
- II. Rada Fondu doporučuje ministrowi životního prostředí ke schválení žádosti, které splní podmínky pro poskytnutí podpory stanovené v příslušné výzvě dle bodu I, a to až do výše alokace výzvy; po vydání rozhodnutí ministra životního prostředí bude o tomto Rada Fondu informována na svém nejbližším zasedání;
- III. Rada Fondu prohlašuje, že považuje postup podle bodů I a II za postup v souladu s § 1 odst. 9 a § 4 odst. 3 zákona o Fondu.“

Jan Kříž poděkoval za prezentaci a otevřel diskuzi.

David Pražák (PS) se dotazoval, zda se výsadba v rámci této výzvy slučuje s podporou krajinných prvků Ministerstva zemědělství.

Jakub Hrbek (SFŽP) odpověděl, že tuto variantu je teprve třeba blíže prozkoumat. Prověřen byl souběh při financování samotné výsadby, kde by konflikty nastávat neměly.

Miloš Vystrčil (Senát) se dotazoval, jaký průměrný příspěvek se očekává na výsadbu jednoho stromu.

Jakub Hrbek (SFŽP) odpověděl, že průměrná výše dotace se očekává cca. 3 500 Kč. Vzhledem k celkovému cíli projektu „sázíme budoucnost“ tedy bude podpořen pouze zlomek výsadeb, výzva má ale zejména sloužit k nastartování projektu a vytvářet příklady pozitivní praxe.

Petr Valdman (SFŽP) doplnil, že tato výzva nemá za cíl vysadit 10 mil. stromů, je pouze doplňkem ostatních dotačních titulů, které se výsadbou stromů zabírají. Cílem je především podpora financování komunitních projektů, což je skupina žadatelů, která dosud nebyla pokryta žádnou dotační nabídkou. Za první tři dny bylo podáno cca. 30 žádostí s požadavkem na podporu zhruba 8 mil. Kč a dalších více než 80 žádostí je rozpracováno. Skladba žadatelů je rozdělena tak, že cca. třetinu představují obce, třetinu fyzické osoby a třetinu spolky, včetně např. farností, výzva tedy oslovila zamýšlené cílové skupiny.

Dana Balcarová (PS) se dotazovala, zhruba kolik stromů bude v rámci této výzvy vysázeno.

Jakub Hrbek (SFŽP) odpověděl, že odhady se pohybují mezi 15 – 30 000 stromy v závislosti na tom, jaké velikosti vysazovaných stromů budou žadatelé volit.

Dana Balcarová (PS) se dotazovala, proč je následná péče nastavena pouze na tři roky, což je v období sucha relativně nízká hranice. Dále uvedla, že pro místní komunity může ex post financování představovat významnou překážku realizaci projektu, protože obvykle nemají k dispozici dostatečné finance.

Petr Valdman (SFŽP) odpověděl, že vzhledem k uvedené struktuře podaných žádostí se zdá, že způsob financování pro žadatele překážku nepředstavuje. Navíc díky jednoduché administraci projektů bude možné podporu vyplácet relativně rychle, zvláště pokud Rada fondu schválí navrhované usnesení.

Jakub Hrbek (SFŽP) doplnil, že při nastavování délky následné péče byl hledán kompromis mezi ideálním přístupem podle odborníků a tím, aby byl o výzvu zájem ze strany žadatelů. Termín byl zvolen po dohodě s Nadací Partnerství, podle jejichž zkušeností jsou první tři roky po výsadbě nejkritičtější. Kromě následné péče je v podmínkách výzvy také udržitelnost po dobu deseti let, tzn. pokud vysazený strom uhynie, má žadatel povinnost jej nahradit, případně vrátit úměrnou část dotace. Co se týče ex post financování, předběžný průzkum mezi potenciálními žadateli ukázal, že místní spolky buď mají vlastní prostředky, nebo jsou schopné se rychle dohodnout s danou obcí či místní akční skupinou na poskytnutí zápujčky. Zálohová platba předem by sice byla pro žadatele z finančního hlediska komfortnější, výrazně by ale zkomplikovala administraci žádosti.

Miloš Vystrčil (Senát) uvedl, že podpora výsadby stromů je rozhodně důležitá, mj. kvůli probíhající kůrovcové kalamitě. Podle jeho názoru by však bylo mnohem efektivnější dát peníze na výsadbu přímo obcím a zcela nechat v jejich kompetenci i následnou péči. Proto jako protinávrh navrhuje usnesení ve znění „Rada fondu doporučuje ministrovi životního prostředí připravit návrh, kterým ministerstvo životního prostředí prostřednictvím SFŽP ČR podpoří výsadbu stromů v intravilánu obcí organizovanou obcemi“.

Petr Valdman (SFŽP) uvedl, že tato výzva není zaměřená přímo na obce, naopak cílí především na ostatní skupiny, které také mají zájem o sázení stromů. Nadace Partnerství připravuje v rámci této aktivity celou řadu dalších projektů, např. zapojení podnikatelského sektoru, dotace určené přímo obcím atd. Nicméně tato výzva má jiné zaměření, a mezi žadateli je o ni velký zájem.

Jan Kříž (MŽP) doplnil, že výzva č. 9/2019 je již vyhlášená a měnit nyní její podmínky by nebylo zcela vhodné, je však možné je znovu prodiskutovat před vyhlášením další podobně zaměřené výzvy. Navržené usnesení má pouze zrychlit administraci žádostí a vyplácení podpory. Pro obce je otevřená průběžná výzva v rámci Operačního programu Životní prostředí, ze strany obcí je však o ni malý zájem a doposud bylo podáno málo žádostí – z alokace 1,6 mld. Kč se vyčerpalo pouze 400 mil. Kč.

Dana Balcarová (PS) uvedla, že ve velkých městech je usychání stromů na obecních pozemcích poměrně běžné a obec tedy nemusí být vždy tím nejlepším správcem zeleně. Podporovat občanské iniciativy má smysl, protože na svém území se mohou o stromy více starat a často mají k výsadbě osobnější vztah.

Miloš Vystrčil (Senát) konstatoval, že všechna zastupitelstva samozřejmě nemají zodpovědný přístup k tomuto problému, nicméně ve většině případů mají obce zájem se o stromy na svém území starat lépe než stát. Podpora určená přímo obcím by tedy byla mnohem efektivnější, přestože tuto konkrétní výzvu už nelze v tomto duchu upravit.

Pavel Drahovzal (SMO ČR) uvedl, že pro obce je velkým problémem garantovat desetiletou udržitelnost výsadby. Tak dlouhou dobu nejsou firmy schopné zaručit, protože např. při extrémním suchu část stromů uhynie bez ohledu na kvalitu výsadby a následnou péči. Navrhl proto zvážit možnost zavedení koeficientu povolené úmrtnosti.

Zbyněk Linhart (Senát) konstatoval, že vyhlášená výzva a navrhovaná podpora obcí si přímo neprotiřečí, neboť každá míří na jinou cílovou skupinu. Dotace určené přímo obcím, pokud by byly jednoduše nastavené, by však zcela jistě byly velkým přínosem. Například obec Krásná Lípa do výsadby stromů radši investuje vlastní finance, než aby řešila složitou administrativu projektů z Operačního programu Životní prostředí.

Miloš Vystrčil (Senát) uvedl, že svůj návrh usnesení stahuje, neboť byl zamýšlen jako protinávrh k prezentované výzvě, což je nyní bezpředmětné.

Jan Kříž (MŽP) poděkoval za diskuzi a uvedl, že vznesené připomínky budou součástí vyhodnocení současné výzvy, a případně na ně bude brán zřetel při nastavování výzvy následující.

Rada fondu s výsledkem hlasování 9–0–3 (pro – proti – zdržel se) přijala návrh usnesení návrh usnesení týkající se výzvy č. 9/2019.

Petr Valdman (SFŽP) představil analýzu průběžných výsledků výzev zaměřených na průzkum, posílení a budování zdrojů pitné vody. U první výzvy č. 8/2016 byl příjem žádostí otevřen v letech 2016 a 2017, alokace byla stanovena ve výši 300 mil. Kč. Přijato bylo 294 žádostí s celkovým požadavkem na podporu ve výši 337,8 mil. Kč, v současné době je administrováno 285 projektů za 297,5 mil. Kč. Ukončených, již realizovaných projektů, které byly podkladem pro zhodnocení výzvy, je v tuto chvíli 133. Necelé dvě třetiny projektů řešily akutní nedostatek pitné vody. 21 projektů byla zaměřena pouze na přivaděče a ostatní aktivity. Ze zbývajících 112 projektů, zaměřených na čistě vyhledávání nových zdrojů pitné vody, se podařilo dostatečně kvalitní a kvantitativně dostatečnou pitnou vodu nalézt v 99 případech, úspěšnost je tedy v současnosti téměř 90 %. Ve stávající výzvě č. 2/2018, kde byl příjem žádostí zahájen v květnu loňského roku, bylo zatím přijato přes 117 žádostí za více než 163,6 mil. Kč.

Efekt těchto výzev je tedy prokázán, protože v obcích s nedostatkem pitné vody se vodu podařilo nalézt v 90 %, případně se nedostatek vody vyřešil přivaděčem z vedlejší obce. Ve většině případů tuto výzvu využívají malé obce do 500 obyvatel. Analýza byla prezentována na základě požadavků členů Rady fondu a prezentace jim bude poskytnuta k dispozici.

Petr Valdman (SFŽP) oznámil, že je připravena prezentace dotačních příležitostí pro obce v oblasti kanalizací a čistíren odpadních vod, která byla připravena na základě podnětu pana senátora Vystrčila.

Miloš Vystrčil (Senát) navrhl, aby tato problematika byla předložena jako bod k projednání s předem připravenými podklady na příštím zasedání Rady fondu. Následně by měly být prodiskutovány varianty řešení podpory malých obcí v této oblasti, vč. možnosti přijmout návrh usnesení, který přeložil na 138. zasedání Rady fondu.

Jan Kříž (MŽP) nabídl panu senátorovi Vystrčilovi společnou diskuzi na téma financování této infrastruktury v malých obcích. V současné době se připravuje nový Operační program Životní prostředí a podrobné informace z regionu by byly velice přínosné, s ohledem na budoucí nastavení dotačních programů.

Petr Valdman (SFŽP) podal informace o průběhu kotlíkových dotací v Jihočeském kraji na základě žádosti pana poslance Elfmarka. Vzniklo podezření, že kotlíkové dotace v tomto kraji rozebrali speciální počítačové programy, tzv. roboti, a tedy že běžný občan neměl možnost podat žádost. SFŽP ČR si jako zprostředkující subjekt odpovědný za řádný průběh Operačního programu Životní prostředí vyžádal od Krajského úřadu Jihočeského kraje seznam IP adres s časem podání, ztotožnění vybraného vzorku žádostí s příslušnou IP adresou a auditní logy serverů. Provedené prověření průběhu elektronického příjmu žádostí nasazení tzv. robotů neprokázalo. Nedostatečné zabezpečení a podhodnocená infrastruktura serveru vedla k opakovaným kolapsům systému a ke ztížení možnosti podat žádost, avšak všem žadatelům ve stejné míře. Přetížení bylo způsobeno opakovaným odesíláním žádosti ze stovek IP adres, nikoliv automatizovaným podáním. Při otevření příjmu ve Zlínském kraji bylo také možné žádosti vyplnit předem a v prvních pěti vteřinách přišlo zhruba 2 000 žádostí. V tomto kraji se nevyskytly žádné problémy, protože Zlínský kraj posílil servery, systém nekolaboval a zvládl prvotní nápor, který vždy nastává během první půlhodiny.

František Elfmark (PS) konstatoval, že např. IP adresu lze automaticky měnit po několika milisekundách, a nasazení tzv. robotů je tedy technicky možné navzdory uvedenému prověření. Dotazoval se, jaká opatření budou zavedena, aby se toto riziko eliminovalo, a zda by podávání žádostí nemohlo být řešeno jiným způsobem tak, aby čas podání nebyl natolik klíčovým faktorem. Dále upozornil na informace o firmách, které se podílí na dotačních podvodech, používají vlastní fotografie starých kotlů apod. Zároveň požádal o podklady a data, ze kterých se při prověřování příjmu v Jihočeském kraji vycházelo.

Petr Valdman (SFŽP) uvedl, že příslušná data vlastní Jihočeský kraj a je možné o ně požádat přímo krajský úřad. Na základě dat, která měl SFŽP ČR k dispozici, lze prohlásit, že systém nebyl tzv. roboty napaden. Pokud se týká způsobu příjmu žádostí, rychlost podání je jedním z nejspřavedlivějších parametrů, které jsou k dispozici. Jediným možným opatřením je vytvořit tam, kde takto vysoká poptávka, dostatečnou vysokou nabídku – tedy takovou výši alokace, aby bylo možné uspokojit všechny žadatele. V rámci druhé vlny, která probíhala v loňském roce, v řadě krajů běžel příjem žádostí několik týdnů, tzn. byl zde dostatek času, aby mohli podat žádost všichni zájemci. Nakumulování poptávky ve třetí výzvě se dalo očekávat, proto vláda rozhodla o dodatečných financích z programu

Nová zelená úsporám. Bude i cílem Ministerstva životního prostředí nalézt další prostředky, případně po dohodě s kraji, aby se v ideálním případě podpořily všechny projekty v zásobnících.

Jan Kříž (MŽP) uvedl, že náhodný výběr žádostí by Evropská komise v žádném případě neakceptovala. Většina dotací v rámci Operačního programu Životní prostředí v současnosti funguje jako nárokové, průběžné výzvy, které jsou otevřené do vyčerpání alokace. Hlavním problémem v případě kotlíkových dotací je výše dotace, která je od začátku programu nastavena příliš vysoko. Řešením by mohlo být snížit v následujícím období míru dotace, namísto zavádění složitých mechanismů hodnocení projektů, které by fyzické osoby pravděpodobně od podání žádosti odradily.

Petr Valdman (SFŽP) dále doplnil, že již byl zaznamenán dotační podvod, kdy žadatele oslovila firma s nabídkou fiktivní instalace nevyhovujícího kotle. Tento případ je řešen orgány činnými v trestním řízení a zároveň probíhá napříč kraji analýza všech žádostí uvedené firmy. V celkovém počtu žádostí se jedná o zlomek případů.

František Elfmark (PS) se dotazoval, zda lze zaručit, že všechny podané žádosti jsou v pořádku a že u nich skutečně dojde k výměně nevyhovujících kotlů za nové zdroje tepla.

Jan Kříž (MŽP) odpověděl, že v rámci strukturálních fondů probíhá mnoho vrstev kontrol. Kontrolu topenišť přímo na místě provádí krajsí úředníci, a v mnoha případech již došlo k odebrání dotace z důvodu nedostatečného doložení původního kotle. Dále probíhají kontroly Ministerstva financí, kontroly SFŽP ČR a pravděpodobně dojde také ke kontrole z Evropské komise. Případné podvody tedy budou odhaleny.

Petr Valdman (SFŽP) doplnil, že SFŽP ČR pověřuje všechny podněty upozorňující na podvody, i ty anonymní. Nicméně probíhající kontroly potvrdily, že v naprosté většině případů dochází k výměně nevyhovujících kotlů za jiné zdroje.

Miloš Vystrčil (Senát) poznamenal, že z hlediska účelu programu by bylo nejvhodnější, aby nejprve byly vyměňovány nejhorší typy kotlů, k čemuž by stačilo doložení fotografie výrobního štítku, což by nepředstavovalo zásadní zvýšení administrace. Výběr žádostí dle času podání je přibližně stejně spravedlivý parametr jako náhodný výběr.

Jan Kříž (MŽP) uvedl, že současné nastavení programu neurčuje žádné finanční rozdíly mezi různými typy kotlů. Monitorovací výbor, který schvaluje kritéria pro výběr projektů, zvolil jednotný systém podpory. Rozlišování kotlů na prohořivací a odhořivací by bylo důkladnější a přesnější, na druhou stranu technické zajištění administrace výzvy tak, aby byla upřednostňována jedna skupina projektů, by pravděpodobně nebylo jednoduché. Výsledky projektu jsou z hlediska snížení emisí výrazné i u výměn méně škodlivých typů nevyhovujících kotlů.

Do diskuze se přihlásil František Elfmark (PS) a seznámil členy Rady fondu s návrhem usnesení, které zároveň navrhl k hlasování. Návrh usnesení byl předložen ve znění: „Rada SFŽP ČR vyzývá ministra životního prostředí pana Richarda Brabce, aby zajistil poskytnutí Radě SFŽP ČR následující dokumenty:

- I. Právní posouzení možnosti poskytování dotací z Národních programů SFŽP ČR a evropských dotací OPŽP společně s koncernu Agrofert, a. s., IČO: 26185610, s ohledem na § 4c zákona č. 159/2006 Sb. o střetu zájmů
- II. Právní posouzení souladu vybrané veřejné zakázky SFŽP ČR s § 4b zákona č. 159/2006 Sb. o střetu zájmů, a to konkrétně objednávky SFŽP ČR číslo 2019-1-054 na inzertní prostor u společnosti MAFRA, a. s., ze dne 19. 2. 2019“

Petr Valdman (SFŽP) sdělil, že v případě evropských dotací probíhá v tuto chvíli řízení mezi Českou republikou a Evropskou komisí (EK) nad předběžným návrhem auditní zprávy. Jednoznačným požadavkem Evropské komise je, aby záležitosti týkající se předběžné zprávy ani reakce na ni nebyly nijak komentovány, jsou v režimu důvěrném. Proto v tuto chvíli není možné se k této problematice vyjádřit a je třeba počkat na závěrečnou zprávu EK a další postoj České republiky. Co se týče dotací poskytovaných z prostředků SFŽP ČR, jsou tyto dotace poskytovány na základě zákona o SFŽP ČR, přičemž § 4c zákona o střetu zájmů hovoří pouze o dotacích poskytovaných podle rozpočtových pravidel – a tedy se poskytování dotací ze SFŽP ČR netýká. V tomto případě se jedná o jeden projekt společnosti Ethanol Energy, které bylo v březnu proplaceno 9 mil. Kč, a kde se řeší pozastávka proplacení 1 mil. Kč. Pokud budou splněny všechny požadavky uzavřené smlouvy o poskytnutí podpory, neexistuje zákonná možnost pozastávku dotace nevyplatit. SFŽP ČR se jako služební úřad musí řídit platnou legislativou. Pokud se jedná o zakázku, která byla zadána společnosti MAFRA, jedná se o zakázku za 66 500 Kč. Objednána byla inzerce v příloze Mladé fronty DNES s tématem Voda, kde byly prezentovány projekty týkající se opatření na zadržení vody v krajině. Zakázku ve výši 66 500 Kč zadal SFŽP ČR přímo společnosti MAFRA v rámci veřejné zakázky malého rozsahu, a náležitosti § 4b jsou splněny tím, že je majetek vložen do svěřenského fondu. V současné době neexistuje pravomocné rozhodnutí, které by se k této problematice vyslovovalo opačně.

František Elfmark (PS) sdělil, že navrženým usnesením žádá o posouzení problematiky z právního hlediska, a komentář pana ředitele Valdmana tedy nepovažuje za dostatečný.

Petr Valdman (SFŽP) odpověděl, že SFŽP ČR je v poslední době zřejmě jednou z nejkontrolovanějších institucí v České republice, probíhají kontroly evropské i národní, a tyto kontroly jsou ukončovány bez nálezů. Zopakoval, že právní posouzení evropských dotací OPŽP nelze v současnosti poskytnout, protože se jedná o důvěrné řízení vedené mezi Českou republikou a Evropskou komisí. Co se týká národních dotací, podle SFŽP ČR, a tedy i posouzení z právního hlediska právním odborem, se § 4c zákona o střetu zájmů SFŽP ČR netýká, obdobně se na problematiku podle veřejně dostupných informací dívá i Státní zemědělský intervenční fond, který má rovněž speciální zákon, podle kterého poskytuje dotace. Úprava legislativy, která pamatuje pouze na poskytování dotací podle rozpočtových pravidel, nemůže ovlivňovat přístup SFŽP ČR. Zároveň zdůraznil, že nikdo z politiků jakkoliv ve svůj prospěch neovlivňuje ani tvorbu dotačních programů, ani rozhodování o tom, co je Radě Fondu předkládáno. To znamená, že ani faktický střet zájmů tak, jak ho vnímá Evropská komise v rámci zpřísnění finančních pravidel ze srpna loňského roku, v žádném případě nenastává.

František Elfmark (PS) poděkoval za komentář a sdělil, že na jeho základě stahuje svůj návrh usnesení.

Eva Fialová (PS) uvedla, že dle jejího názoru tato problematika nepatří na zasedání Rady fondu, kde by měly být řešeny jednotlivé výzvy a podpora obcím i občanům z pohledu životního prostředí a nikoliv politické záležitosti.

5. ZÁVĚR

Jan Kříž poděkoval členům Rady fondu a všem zúčastněným za spolupráci a jednání ukončil.

Zapsala: **Jana Bílková**, tajemnice Sekce řízení NP, SFŽP ČR

Ověřila: **Eva Fialová**, členka Rady fondu

Schválil: **Jan Kříž**, člen Rady fondu